Виробничі ситуації та ситуаційні розрахункові задачі з дисципліни «Маркетинговий аудит» розроблені за матеріалами проведення маркетингового аудиту низки промислових підприємств верстатобудівної галузі України, науково-дослідних програм КНЕУ в розрізі тем кафедри маркетингу «Стан і розвиток маркетингової діяльності підприємств в умовах реформування економіки України» та «Маркетинговий стратегічний аналіз».

Застосування активних методів навчання у дисципліні «Маркетинговий аудит» надає студентам можливість знати, як результати маркетингового аудиту можуть бути використані підприємством у розробці маркетингової стратегії, прийнятті рішення щодо її зміни або коригування; при створенні коротко- та довгострокових планів маркетингової і виробничої діяльності, оцінюванні їх виконання; при прийнятті рішення щодо товарів, товарних груп, окремих клієнтів тощо (в рамках існуючої маркетингової стратегії); в оцінюванні становища підприємства та його бізнес-середовища.

Таким чином, за умови використання моделювання конкретних виробничих ситуацій основна увага при вивченні дисципліни приділяється постійній орієнтації на практичну корисність отримуваних знань і дозволяє студентові оцінити і розробити прогноз стану та розвитку ринку, визначити позицію підприємства на ньому (або його сегменті); з'ясувати реакцію ринку на маркетингові дії, моделювати закономірності попиту; виявити характеристики економічного і маркетингового потенціалу підприємства, визначити його конкурентоспроможність; забезпечити маркетингове обґрунтування розробки товару, організувати його тестування й оцінювання конкурентоспроможності; дати характеристику потенційних дистриб'юторів відповідно до критеріїв їх вибору; оцінити поведінку й потенційні можливості конкурентів, розробити прогноз їх дій; визначити і зробити прогноз поглядів, поведінки і переваг споживачів; оцінити ймовірність і рівень комерційного ризику.

М. І. Диба, д-р. екон. наук, професор,
В. М. Диба, канд. екон. наук, доцент

ЗАСТОСУВАННЯ НОВІТНІХ ТЕХНОЛОГІЙ У ВИЩІЙ ЕКОНОМІЧНІЙ ОСВІТІ

Модернізація, осучаснення навчального процесу постає важливим заходом підвищення його ефективності для удосконалення вищої економічної освіти, яка, на відміну від інших видів фахової освіти, нині повинна спиратися на такі методи підготовки майбут-

ніх фахівців, що передбачають поряд із опануванням теоретичного надбання економічної думки високий запас практичних знань і навичок із умінням творчо застосовувати набуті теоретичні знання, примножувати їх у практичній діяльності, працювати не лише за визначеними схемами, рекомендаціями, але й вирішувати певні питання нестандартно, діяти винахідливо, щоб запобігати недоречному «наступанню на ратище». Тому для розвитку економіки за режимом розширеного відтворення зростає потреба у кадрах «нової генерації», що пов'язано із нинішнім рівнем неконкурентоспроможності та некомпетентності багатьох агентів української економіки. Це, у свою чергу, вимагає не тільки підготовки нових фахівців-економістів, але й запровадження системи економічної освіти для всіх, тобто розширення освітніх можливостей для широкого кола працівників, далеких від фахових знань, що ускладнює процеси розвитку української економіки, та запровадження у найближчому майбутньому проекту безперервної системи освіти суспільства, яке постійно навчається упродовж усього життя. Такий імператив обумовлюється необхідністю транстехнологічного прискорення виробничих процесів, удосконалення виробництва із застосуванням новітніх інформаційних технологій, скорочення циклів виробництва товарів і послуг й термінів їх життя.

Нові завдання вищої освіти України вимагають застосування інноваційних навчальних технологій, що базуються на застосуванні глобальних комп'ютерних мереж, які відкривають шляхи до знань і досвіду усього людства, відповідно до цього органічною виглядає потреба конституювання множинності освітніх траєкторій, що на основі варіативності методик активізують розумову діяльність і творчо організують освітній простір для усередненого студента, розширення програм для найздібніших і створення індивідуальних програм для найобдарованіших.

Використання знань для продукування конкурентоспроможної національної економіки повинно стати теоретичною базою політики інноваційного зростання, становлення інформаційного суспільства, заснованого на знаннях, проте ця мета виявляється недосяжною без удосконалення освітянських технологій на основі їх оновлення або модернізації та пріоритетного розвитку вищої освіти в Україні, підвищення її якості, приведення у відповідність до збільшуваного впливу інших розвинених країн.

Ефективність підготовки фахівців багато у чому визначається якістю навчального процесу, що повинен бути спрямований не на механістичне запам'ятовування та відтворювання теоретичних

знань, а спиратися на застосування сучасних активних форм навчання, що заохочують студентів до пошуків адекватних рішень щодо конкретних ситуацій невизначеності, які так характерні для сучасної вітчизняної практики господарювання. Отже, на сучасному етапі важливо забезпечити у навчальному процесі навчання практикою за принципом вирішення різноманітних проблем не абстрактних господарських структур, а реальних агентів української економіки відповідно до постулату: «знаю як».

Йдеться, зокрема, про ширше залучення у навчальний процес такого засобу новітніх технологій опанування знань, який спрямований на активацію практичних навичок студентів, як кейси (навчальні конкретні ситуації), і спирається, отже, не на контроль обсягу теоретичних знань, а більшою мірою — на вміння творчо застосовувати набуті знання у практичній діяльності. І хоча сама ідея кейсів не нова, її новаторське значення лише посилюється у зв'язку із необхідністю запровадження у навчальному процесі тренінгових технологій, що стають запорукою забезпечення якості економічної освіти, проте ширше їх запровадження потребує удосконалення методологічних підходів до навчального процесу.

Упровадження у навчальний процес тренінгових технологій дозволить певною мірою розширити так звані внутрішньовузівські орієнтири підготовки фахівців та узгодити їх із реальними потребами економіки, що у кінцевому підсумку буде сприяти удосконаленню системи вищої освіти України. Сьогодні для активації навчального процесу в університеті уже застосовуються кейс-методи, ділові ігри, проблемно-пошукові завдання, пакети навчальних комп'ютерних програм, сучасні інформаційні системи для вивчення окремих дисциплін включно із теоретичними. І разом із тим цього явно недосить, так як з кожним днем зростає усвідомлення того, що навчальний процес вищої школи повинен удосконалюватися широким запровадженням інформаційних комп'ютерних систем, оскільки персональний комп'ютер у складі інформаційних телекомунікаційних мереж постає ключовим інструментом великих можливостей системи освіти вищої школи, проте не єдиним двигуном навчального процесу, який повинен залучати й інші інструменти: дискусії та дебати, реферативні дослідження, проблемні пошукові завдання тощо, які традиційно використовуються у процесі навчання багатьма кафедрами КНЕУ.

Утім, можна сподіватися, що чим швидшими будуть темпи запровадження комп'ютерних технологій для навчання студентів, тим безперервнішим буде удосконалення усього навчального процесу вищої освіти за рахунок виникнення і впровадження но-

вих форм навчання, тим повноціннішим буде інтегрування вищої школи України до європейської та глобальної світової системи вищої освіти, тим довершенішою буде галузь економіки знань, від якої сподіваються певних «архітектурних переворотів на ринку та у суспільстві».

С. М. Дмитрук, асистент кафедри
управління персоналом

АКТИВІЗАЦІЯ НАВЧАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ ЯК ПРОВІДНА СКЛАДОВА ПІДВИЩЕННЯ ЯКОСТІ ОСВІТИ

Для активізації навчально-пізнавальної діяльності студентів при вивченні дисципліни «Діловодство з використанням комп'ютерної техніки» при проведенні практичних занять застосовуються такі методики активізації процесу навчання, як: тренінг, малі групи, дискусії, аналіз конкретних ситуацій (Case Method), дидактичні ігри (ігри стимуляційні, управлінські ігри) тощо.

Структура практичного заняття складається з трьох частин, які так розподіляються за часом: (міні-лекція — 15—20 хвилин, практична частина — 60—70 хвилин, підведення підсумку (резюме) — 5—10 хвилин.)

Для ефективного використання в практичній діяльності навичок вільного володіння вводу інформації в пам'ять комп'ютера з клавіатури, перед проведенням практичного заняття в комп'ютерному класі необхідно проводити тестування студентів тривалістю 5—10 хвилин.

Тестування на початку практичного заняття дасть можливість закріпити теоретичний матеріал, що був викладений на попередній лекції.

Крім модульного контролю, індивідуальних завдань, звітів практичних робіт, тестування студентів дозволяє систематично перевіряти засвоєння студентами опрацьованого матеріалу.

Тестування в процесі навчання допоможе студентам закріпити теоретичний матеріал та сприятиме підготовці звітів практичних робіт.

Позитивним застосування тестування при вивченні дисципліни «Діловодство з використанням комп'ютерної техніки» є те, що за короткий час (5—10 хвилин) викладач може перевірити роботу всіх студентів з опрацювання теоретичних основ прослуханого лекційного матеріалу та підготовки до практичних занять.